

คำประกาศเกียรติคุณ
ศาสตราจารย์ ดร. วิจิตร ศรีสอ้าน
ในโอกาสที่ได้รับ
ปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์
(Doctor of the University)
จากมหาวิทยาลัยเปิด แห่งสหราชอาณาจักร
(The Open University)

ORATION FOR PROFESSOR DR WICHIT SRISA-AN

**ON THE OCCASION OF THE AWARD TO HIM OF AN
HONORARY DOCTORATE**

OF THE U.K. OPEN UNIVERSITY

**Presented by PROFESSOR RALPH C. SMITH, 19th April,
1986**

Vice-Chancellor, ladies and gentlemen, there stands before you today a man who is a giant in the educational world of Asia. He is Professor Dr Wichit Srisa-an who is Rector of the Sukhothai Thammathirat Open University in Thailand. We honour him today especially because of his contribution to the world of distance learning but also for other achievements and it is my pleasant duty to describe these to you

Let me start with the S.T.O.U. (I happily use the initials rather than the full name). Thailand is a country with a population slightly less than our own. Each year there are about 80,000 students in conventional universities. But in the S.T.O.U. there were 177,000 students registered on undergraduate courses. That is about 2 times the number in other universities in comparison with Britain where the Open University has about one-sixth of the student numbers in other universities. So S.T.O.U. is the core of higher education in Thailand. It has a national study centre network. It

Professor Ralph C. Smith is a member of the Academic Senate and Director of International Activity, the Open University.

graduates in excess of 10,000 students each year so the Rector is well familiar with ceremonies such as this one though they are much larger affairs, as I learned at lunch they last two weeks. In fact, Vice-Chancellor, it is a great pity that we cannot embellish our degree ceremonies with some of the media we use in the teaching. There is an excellent short film of the Thai Open University which will be shown in an Open Lecture given by Dr Wichit at Walton Hall next Tuesday morning and if some of the audience here today were able to come they would be very welcome. It shows clearly the achievements made by Dr Wichit and his team since the first students were admitted in 1980. And it starts with a degree ceremony at which the King of Thailand awarded the degrees. (As Britishers you will be pleased to know he arrived in a Rolls Royce). It also shows a magnificent campus at Bangkok, students at work in study centres and at summer school and, apart from the climate and the culture, you would not have much difficulty recognising the educational pattern. Perhaps the Open University Students Association should think of some exchanges!

There is national broadcasting too and you will be interested to know that the S.T.O.U. manages to keep prime time, 18.30 - 20.00 each day for its own TV broadcasts. Thus, under Dr Wichit's dynamic leadership, S.T.O.U. is in the forefront of the application of modern mass media technology and has been designated by UNESCO as the lead institution for distance education in Asia and the Pacific.

You know, when preparing for an oration such as this, I find it extremely interesting to look behind the scenes for episodes which point to the development of the character of the individual. Through some intelligence gathering I have found two such examples.

First his early interest in home-based learning – as a child, Dr Wichit, lived the opposite side of the river from his school to be. Rivers, I might add, are rather bigger in Thailand than in England. His parents insisted that until he was capable of crossing the river by himself, he could not go to school but would be taught by his father. Whether he liked the teaching of his father or whether the river crossing was really tricky, I know not, but it took him two whole years to go to school. But when he got there, it was found that his home study had put him so much in advance of his school colleagues at the age of 9 that he was given some responsibility for teaching his classmates. So self reliance and also an ability to teach became second nature to him. I am also told that he uses his stern appearance to advantage. At his first formal teaching practice he told his class 'Don't be afraid of me. Though I look like one of the stone sculptures on Angor Wat I am not really that hard-faced'. So, graduates, you can relax and so can I!

In the educational system of Thailand, Vice-Chancellors, or Rectors, undertake other responsibilities as well. Dr Wichit has several, but prominent amongst these is the holding of the post of Deputy Permanent Secretary at the Ministry of University Affairs which he has done since 1974. I am not sure, Vice-Chancellor, how much you would like to have, in addition to your day-to-day responsibilities as executive head of the U.K.O.U., a direct responsibility to Sir Keith Joseph for other universities, but Dr Wichit, in this other capacity, has acted as a 'trouble shooter' in a number of campus crises at state and private institutions of higher learning and has invariably found acceptable solutions to the problems. But it is not only in higher education that he has solved such problems he has been Chairman of what I can best describe as Thailand's A.C.A.S. and is Chairman or a member of 16 other national or international committees. Perhaps we

should ask him to come and solve our own school crises here in Britain.

As a dedicated lifelong educator with a concern for the welfare of the general public, he has also initiated the setting up of an organisation to sponsor bright but impoverished children to enable them to receive higher education in the field of their choice and he participates actively in rural community and youth projects. And so we honour him for a wider responsibility in educational developments in Thailand.

Then there is his scholarly activity. He took his higher degrees in Thailand and the USA. Since then he has written over 50 articles and papers. He still finds time to be a Professor at another campus university in Thailand and is recognised internationally in that he is often invited to lecture at conferences and seminars abroad.

One final point, Thailand has its own equivalent of New Year's Honours lists with 'Commanders' and 'Knights' rather like ours. Dr Wichit has several of these but I thought that the one most likely to conjure up in our eyes a picture of the country from whence he comes is Knight Commander of the Most Exalted Order of the White Elephant. I did wonder whether I should refer to him as 'Sir'!

And so, Vice-Chancellor, you have before you here today a man who has scholarly distinction; has fine achievements to his name in the creation of an Open University; and, above all, who has translated a concern for

educational opportunities for the young and the adult into realities in several fields. I therefore have great pleasure in presenting to you, by the authority of the Senate, Professor Dr Wichit Srisa-an for the award of the Honorary degree of Doctor of the University.

คำประกาศเกียรติคุณของศาสตราจารย์ ดร.วิจิตร ศรีสอ้าน
เนื่องในโอกาสที่ได้รับปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์
ของมหาวิทยาลัยเปิดประเทศสหราชอาณาจักร
โดยศาสตราจารย์ 랄พ์ ซี สมิธ
วันที่ ๑๙ เมษายน พ.ศ. ๒๕๒๙

ท่านอธิการบดี และท่านผู้มีเกียรติทุกท่าน

ผู้ที่ยืนอยู่เบื้องหน้าท่านในวันนี้เป็นผู้ที่มีความสำคัญยิ่งผู้หนึ่งในวงการการศึกษาของเอเชีย ท่านผู้นี้คือ ศาสตราจารย์ ดร. วิจิตร ศรีสอ้าน อธิการบดีมหาวิทยาลัยสุโขทัย-ธรรมมาธิราช แห่งประเทศไทย เราให้เกียรติท่านเป็นพิเศษในวันนี้ มิใช่เพราะว่าท่านได้ทำคุณประโยชน์อย่างสูงในด้านการเรียนการสอนระบบทางไกลเท่านั้น แต่เพราะผลงานด้านอื่น ๆ อีกนานาประการ ข้าพเจ้ารับหน้าที่บรรยายเกียรติคุณของท่านในที่ประชุมนี้ด้วยความเต็มใจยิ่ง

ข้าพเจ้าขอเริ่มที่ มสธ. (ข้าพเจ้าสะดวกที่จะใช้ชื่อย่อแทนชื่อเต็มของมหาวิทยาลัย) ประเทศไทยมีประชากรน้อยกว่าของเราเล็กน้อย แต่ละปีจะมีนักศึกษาเรียนอยู่ตามมหาวิทยาลัยปิดรวมกันทั้งหมดประมาณ ๘๐,๐๐๐ คน แต่สำหรับ มสธ.แห่งเดียวมีนักศึกษาจำนวนถึง ๑๓๗,๐๐๐ คน มีจำนวนเป็นสองเท่าของจำนวนนักศึกษาในมหาวิทยาลัยอื่น ๆ ที่ลงทะเบียนเรียนในสาขาวิชาต่าง ๆ ในระดับปริญญาตรี เทียบกับในสหราชอาณาจักรนั้น นักศึกษาในมหาวิทยาลัยเปิดของเรามีเพียงหนึ่งในหกของมหาวิทยาลัยอื่น ๆ เท่านั้น ดังนั้น มสธ.จึงเป็นแหล่งรวมนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่ใหญ่มากในประเทศไทย มีเครือข่ายศูนย์การเรียนทั่วประเทศ แต่ละปีมีนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษามากกว่า ๑๐,๐๐๐ คน พิธีมอบปริญญาอย่างในวันนี้จึงไม่ใช่เรื่องแปลกแต่อย่างใด สำหรับ ดร. วิจิตร ถึงแม้ว่าจะเป็นพิธีที่เล็กกว่ากันมาก เพราะข้าพเจ้าได้ทราบเมื่อตอนรับประทานอาหารกลางวันว่า

ศาสตราจารย์ 랄พ์ ซี สมิธ เป็นสมาชิกสภาวิชาการและผู้อำนวยการกิจกรรมระหว่างประเทศของมหาวิทยาลัยเปิดแห่งสหราชอาณาจักร

พิธีพระราชทานปริญญาบัตรของ มสธ. นั้น ทำต่อเนื่องกันถึงสองสัปดาห์ เป็นที่น่าเสียดายยิ่งที่เราไม่สามารถบันทึกพิธีมอบปริญญาบัตรของเราในระบบสื่อสารมวลชนที่เราใช้สอนได้สำหรับ มสธ. นั้น มีภาพยนตร์ที่ดีมากเกี่ยวกับเรื่องราวและประวัติความเป็นมาของมหาวิทยาลัย ซึ่ง ดร. วิจิตรจะกรุณาฉายให้ชมพร้อมกับการบรรยายที่วอลตัน ฮอลล์ ในวันอังคารตอนเช้า ข้าพเจ้าขอถือโอกาสนี้เชิญท่านที่อยู่ ณ ที่นี้ให้ทราบทั่วกันด้วยภาพยนตร์นั้นกล่าวถึงผลงานและกิจกรรมต่าง ๆ ของ ดร. วิจิตรและคณาจารย์ ตั้งแต่เมื่อเริ่มรับนักศึกษาเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๓ ภาพยนตร์เริ่มด้วยพิธีพระราชทานปริญญาบัตรมีพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเป็นผู้พระราชทานปริญญาบัตรแก่นักศึกษารุ่นแรก (สำหรับคนอังกฤษนั้น ท่านคงจะยินดีที่ได้ทราบวาระถยนต์พระที่นั่งที่เทียบหน้าพลับพลาพิธีคือรถโรลลรอยซ์) ในภาพยนตร์เรื่องนี้ท่านจะเห็นที่ทำการของมหาวิทยาลัยและอาณาบริเวณที่สวยงามน่าประทับใจอย่างยิ่ง ได้เห็นนักศึกษาทำงานในศูนย์บริการการศึกษาต่าง ๆ ทั่วประเทศและการสอนเสริมในภาคฤดูร้อน วันแต่สภาพดินฟ้าอากาศและพิธีการต่าง ๆ ที่ไม่เหมือนกับเรา ท่านจะเห็นว่าระบบการเรียนการสอนของ มสธ. นั้นที่จริงไม่แตกต่างกับของเราเท่าใดนัก คงจะเป็นการดีทีเดียวถ้าสมาคมนักศึกษาของมหาวิทยาลัยเปิดจะจัดให้มีโครงการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างกันและกันบ้าง

นอกจากนั้น มสธ. ยังมีรายการทั้งทางวิทยุและทางโทรทัศน์ทั่วประเทศ และที่น่าชื่นชมอย่างมากก็คือการที่ มสธ. สามารถเสนอรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาระหว่างเวลา ๑๘.๓๐ ถึง ๒๐.๐๐ น. ทุกวัน ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ดีที่สุด เราคงเห็นแล้วว่า การที่ มสธ. เป็นมหาวิทยาลัยที่ก้าวหน้ามากในการใช้สื่อและเทคโนโลยีสมัยใหม่เพื่อการศึกษานั้นเนื่องมาจากความเป็นผู้นำที่สามารถมองเห็นการณ์ไกลของ ดร. วิจิตร นอกจากนั้น มสธ. ยังได้รับเลือกจากองค์การยูเนสโก ให้เป็นสถาบันนำในระบบการสอนทางไกลสำหรับภาคพื้นเอเชียและแปซิฟิกอีกด้วย

ในการเขียนคำประกาศเกียรติคุณครั้งนี้ ข้าพเจ้าคิดว่าคงจะนำเสนอใจมากถ้าจะศึกษาประวัติเบื้องหลังของ ดร. วิจิตร เพื่อนำเอาเหตุการณ์บางอย่างมากล่าวให้ท่านผู้ฟังได้มองเห็นการพัฒนาคุณลักษณะของท่านผู้นี้อย่างเด่นชัด จาก “แหล่งประมวลงชากรอง” ทางประเทศไทย มีอยู่สองเรื่องที่ข้าพเจ้าขอนำมาเสนอท่านพอเป็นตัวอย่าง

เรื่องแรกแสดงให้เห็นว่าการศึกษาล่าเรียนของ ดร. วิจิตรเมื่อเด็กนั้นเริ่มที่บ้านก่อน บ้านของท่านตั้งอยู่คนละฝั่งแม่น้ำกับโรงเรียนที่ท่านจะต้องไปเรียน ข้าพเจ้า

ต้องขอเสริมว่า แม่น้ำในเมืองไทยนั้นกว้างใหญ่กว่าแม่น้ำในเมืองอังกฤษมาก บิดามารดาของ ดร. วิจิตรเห็นว่าไม่ควรให้ลูกชายเข้าโรงเรียนจนกว่าจะสามารถเดินทางข้ามแม่น้ำเองได้ ดร. วิจิตรจึงต้องเรียนหนังสืออยู่กับบ้าน และบิดาท่านเป็นครูสอนเอง ข้าพเจ้าไม่ทราบเพราะอะไร ดร. วิจิตรติดใจการสอนของคุณพ่อหรือเพราะการเดินทางข้ามแม่น้ำนั้นค่อนข้างเสี่ยงอันตราย ดร. วิจิตรเรียนอยู่กับบ้านถึงสองปีจึงได้เริ่มไปโรงเรียนที่อยู่นครละฝั่งแม่น้ำนั้น เมื่อไปเข้าเรียนปรากฏว่าการเรียนที่บ้านทำให้ ดร. วิจิตร เลยหน้าเพื่อนร่วมชั้นไปไกล แทนที่จะเป็นนักเรียนธรรมดา กลับทำให้ ดร. วิจิตรต้องทำหน้าที่เป็นครูสอนเพื่อนๆ ในชั้นเมื่ออายุเพียง ๙ ปี เท่านั้น

ฉะนั้น จะเห็นว่าการรู้จักพึ่งตัวเองและความสามารถในการสอนหนังสือเป็นคุณสมบัติที่เด่นชัดติดตัวมาแต่เด็ก อีกเรื่องหนึ่งที่ข้าพเจ้าทราบมาก็คือ เรื่องที่ ดร. วิจิตรสามารถใช้ลักษณะท่าทางเคร่งขรึมของท่านให้เป็นประโยชน์ เมื่อเป็นนักศึกษาอยู่คณะครุศาสตร์ และเริ่มฝึกสอนเป็นครั้งแรก ท่านอารัมภบทกับนักเรียนในชั้นว่า “ไม่ต้องกลัวครู ถึงหน้าครูจะดูเครียดเหมือนรูปปั้นที่นครวัด หัวใจครูไม่แข็งเป็นพระอิฐพระปูนหรอก” วิธีนี้ทำให้นักเรียนคลายเครียด ครูก็คลายขรึม

ในระบบการศึกษาของประเทศไทยนั้น อธิการบดีของมหาวิทยาลัยต้องรับผิดชอบงานหลายด้าน ดร. วิจิตรนั้นมีตำแหน่งหน้าที่หลายตำแหน่ง แต่ที่ควรมากแล้ว ณ ที่นี้คือตำแหน่งรองปลัดทบวงมหาวิทยาลัยที่ท่านดำรงอยู่ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๗ จนกระทั่งปัจจุบัน ข้าพเจ้าไม่แน่ใจว่าท่านอธิการบดีของเราจะยินดีรับหน้าที่อื่นอีกมากมายเพียงใดนอกจากงานที่ท่านต้องทำอยู่แต่ละวัน ในฐานะเป็นหัวหน้าผู้บริหารมหาวิทยาลัยเปิดแห่งนี้ ท่านจะยินดีเพิ่มความรับผิดชอบ จาก เซอร์คิส โจเซฟ ทำงานของมหาวิทยาลัยอื่นๆ อีกได้หรือไม่ แต่ ดร. วิจิตร ท่านสามารถทำได้ บ่อยครั้งที่เกิดกรณีวิกฤตในมหาวิทยาลัยของรัฐ หรือในมหาวิทยาลัยเอกชน ดร. วิจิตร ต้องทำหน้าที่เป็นผู้ “ดับปัญหา” และแต่ละครั้งท่านก็สามารถหาทางแก้ไขคลี่คลายเรื่องราวให้กลายเป็นดีได้ในที่สุด ไม่ใช่แต่ในวงการอุดมศึกษาเท่านั้นที่ ดร. วิจิตรทำหน้าที่แก้ปัญหามากมาย แต่ยังทำหน้าที่รับผิดชอบงานสำคัญๆ ในคณะกรรมการหลายคณะ เช่น เป็นประธานของคณะกรรมการที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติและคณะกรรมการในระดับชาติ และระดับนานาชาติอีก ๑๖ คณะ พวกเราที่อังกฤษน่าจะขอให้ ดร. วิจิตร มาช่วยแก้ปัญหาวิกฤตของเราบ้าง

เนื่องจาก ดร. วิจิตร เป็นผู้ที่ถูกศึคนให้กับการศึกษาเพื่อชีวิต ได้ทุ่มเทสติปัญญาเพื่อประโยชน์สูงสุดของส่วนรวม จะเห็นได้จากที่ท่านริเริ่มโครงการสนับสนุนนักเรียนที่

เรียนดีแต่ยากจนระดับประถมศึกษาให้มีโอกาสได้เรียนจนถึงระดับปริญญาตรี ในสาขาวิชาที่ถนัด (หรือที่เรียกว่าโครงการนักเรียนสาธิตเสริมสมอง) นอกจากนั้นท่านยังมีส่วนร่วมในโครงการพัฒนาชนบท และพัฒนาเยาวชนอีกหลายโครงการ ด้วยเหตุนี้พวกเราทั้งหลายจึงเห็นสมควรยกย่องท่านในฐานะที่ท่านเป็นผู้รับผิดชอบงานพัฒนาการศึกษาของประเทศไทยที่สำคัญยิ่งคนหนึ่ง

สำหรับผลงานด้านวิชาการของท่านเองนั้นก็มีความเป็นเลิศไม่แพ้ผลงานด้านอื่น ท่านได้ศึกษาจนได้รับปริญญาในระดับสูงจากประเทศไทยและประเทศสหรัฐอเมริกา ผลงานเขียนทางวิชาการนั้นมีมากกว่า ๕๐ ชิ้น นอกจากนั้น ดร. วิจิตร ยังแบ่งเวลาจากหน้าที่ผู้บริหารมหาวิทยาลัยไปช่วยสอนในมหาวิทยาลัยอื่น ๆ อีก ความเป็นเลิศทางวิชาการและความเป็นครูของท่านเป็นที่ยอมรับอย่างสูงในวงการนานาชาติ ดังจะเห็นได้จากที่ ดร. วิจิตร ได้รับเชิญเป็นวิทยากรตามที่ประชุมสัมมนาในต่างประเทศอยู่เป็นนิจ

ในที่สุดนี้ข้าพเจ้าขอเรียนให้ที่ประชุมได้ทราบทั่วกันว่าในประเทศไทยนั้นมีผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์เทียบได้กับชั้น “Commanders” และ “Knights” คล้ายของสหราชอาณาจักร ในบรรดาเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ ดร. วิจิตร ได้รับพระราชทานนั้น ข้าพเจ้าขออ้างถึง ณ ที่นี้แต่เพียงเครื่องราชอิสริยาภรณ์ประถมาภรณ์ช้างเผือกเท่านั้น หรือในภาษาอังกฤษเรียกว่า “Knight commander of the Most Exalted Order of the White Elephant” เพราะคิดว่าจะทำให้เราชาวอังกฤษเห็นภาพได้ดีว่าท่านมาจากประเทศไทย ข้าพเจ้าคิดว่าที่จริงนั้นข้าพเจ้าน่าจะเรียกท่านว่า “เซอร์”

ท่านอธิการบดีที่เคารพ ผู้ที่ยืนอยู่ต่อหน้าท่านนี้เป็นผู้ที่อ้างความเป็นเลิศทางวิชาการเป็นที่ประจักษ์ชัด ท่านเป็นผู้ก่อตั้งมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชและสร้างสถาบันการศึกษาแห่งนี้ให้เจริญก้าวหน้ามาจนทุกวันนี้ ที่สำคัญที่สุดที่สมควรยกย่องเป็นพิเศษคือ การที่ ดร. วิจิตรสามารถนำอุดมการณ์ที่เน้นการสร้างโอกาสทางการศึกษาให้กับผู้เยาว์และผู้ใหญ่ได้ศึกษาเล่าเรียนในสาขาวิชาต่างๆ ให้เป็นจริงขึ้นมาได้ ข้าพเจ้ามีความยินดียิ่งที่จะขอเชิญท่านอธิการบดีซึ่งได้รับมอบอำนาจจากสภามหาวิทยาลัยให้ทำพิธีมอบปริญญาคุณวุฒิบัณฑิตกิตติมศักดิ์ของมหาวิทยาลัยเปิดแห่งสหราชอาณาจักรแก่ ศาสตราจารย์ ดร. วิจิตร ศรีสอ้าน ณ บัดนี้